

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 28ης Φεβρουαρίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Περιβάλλον – Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Οδηγία 2003/87/ΕΚ – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 2, παράγραφος 1 – Παράρτημα Ι – Δραστηριότητες που υπόκεινται στο σύστημα εμπορίας – Παραγωγή πολυμερών – Χρήση θερμότητας που παρέχεται από τρίτη εγκατάσταση – Αίτηση δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής – Περίοδος 2013-2020»

Στην υπόθεση C-577/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgericht Berlin (διοικητικό πρωτοδικείο Βερολίνου, Γερμανία) με απόφαση της 3ης Νοεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Νοεμβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH

κατά

Bundesrepublik Deutschland,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev και E. Regan (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: K. Malacek, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 21ης Σεπτεμβρίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH, εκπροσωπούμενη από τους S. Altenschmidt και P.-A. Schütter, Rechtsanwälte,
- η Bundesrepublik Deutschland, εκπροσωπούμενη από την H. Barth και τον L. Langefeld,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και J. Möller,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M.K. Bulterman, A. M. de Ree και C. S. Schillemans,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. C. Becker καθώς και τους C. Zadra και J.-F. Brakeland,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1 και του παραρτήματος I της οδηγίας 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 275, σ. 32), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 (ΕΕ 2009, L 140, σ. 63) (στο εξής: οδηγία 2003/87), καθώς και της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011, σχετικά με τον καθορισμό ενωσιακών μεταβατικών κανόνων για την εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 10α της οδηγίας 2003/87 (ΕΕ 2011, L 130, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH (στο εξής: Trinseo) και της Bundesrepublik Deutschland (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), εκπροσωπούμενης από την Umweltbundesamt (Ομοσπονδιακή Αρχή Περιβάλλοντος, Γερμανία), σχετικά με την άρνηση δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (στο εξής: δικαιωμάτων εκπομπής) σε εγκατάσταση παραγωγής πολυκαρβονικού.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2003/87

- 3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/87, που φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο», έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθιερώνει ένα σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (“κοινοτικό σύστημα”) προκειμένου να προωθήσει τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τρόπο αποδοτικό από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικό.

[...]»

- 4 Το άρθρο 2 της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις εκπομπές από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα I και στα αέρια θερμοκηπίου που απαριθμούνται στο παράρτημα II».

- 5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

β) “εκπομπές”, η απελευθέρωση στην ατμόσφαιρα αερίων θερμοκηπίου από πηγές μιας εγκατάστασης [...]

[...]».

- 6 Το άρθρο 10α της οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Μεταβατικοί κοινοτικοί κανόνες για εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή πρέπει να υιοθετήσει πλήρως εναρμονισμένα μέτρα εφαρμογής που θα ισχύουν σε ολόκληρη την Κοινότητα για την κατανομή των δικαιωμάτων [...]».

- 7 Το άρθρο 11 της οδηγίας 2003/87, που φέρει τον τίτλο «Εθνικά μέτρα εφαρμογής», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Κάθε κράτος μέλος δημοσιεύει και υποβάλλει στην Επιτροπή, έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2011, κατάσταση με τις εγκαταστάσεις που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία στην επικράτειά του και οιαδήποτε δωρεάν κατανομή σε κάθε εγκατάσταση στην [επικράτειά] του η οποία έχει υπολογιστεί σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 10α παράγραφος 1 και 10γ.»

- 8 Το παράρτημα I της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Κατηγορίες δραστηριοτήτων στις οποίες εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία», παραθέτει μεταξύ άλλων, ως εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), τις εξής δραστηριότητες:

«Καύση καυσίμων σε εγκαταστάσεις με συνολική ονομαστική θερμική κατανάλωση άνω των 20 [μεγαβάτ (MW)] [...]

[...]

Παραγωγή χύδην οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξείδωση ή με παρόμοιες διεργασίες, παραγωγικού δυναμικού άνω των 100 τόνων την ημέρα».

Η απόφαση 2011/278

- 9 Η αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως 2011/278 έχει ως εξής:

«Οι τιμές των δεικτών αναφοράς πρέπει να καλύπτουν όλες τις άμεσες εκπομπές που σχετίζονται με την παραγωγή, συμπεριλαμβανομένων των εκπομπών που σχετίζονται με την παραγωγή μετρήσιμης θερμότητας η οποία χρησιμοποιείται για παραγωγή, ανεξάρτητα από το κατά πόσον η μετρήσιμη θερμότητα παράγεται στην ίδια ή σε άλλη εγκατάσταση. [...]»

- 10 Η αιτιολογική σκέψη 21 της αποφάσεως αυτής έχει ως εξής:

«Όταν ανταλλάσσεται μετρήσιμη θερμότητα μεταξύ δύο ή περισσότερων εγκαταστάσεων, η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής πρέπει να βασίζεται στην κατανάλωση θερμότητας σε μια εγκατάσταση και να λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα. Έτσι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που πρόκειται να κατανεμηθούν δωρεάν είναι ανεξάρτητος από τη δομή παροχής θερμότητας, τα δικαιώματα εκπομπής πρέπει να κατανέμονται στον καταναλωτή θερμότητας.»

11 Το άρθρο 3 της εν λόγω απόφασεως προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

γ) “υποεγκατάσταση [με] δείκτη αναφοράς θερμότητας”: οι εισροές, οι εκροές και οι αντίστοιχες εκπομπές, οι οποίες δεν καλύπτονται από υποεγκατάσταση [με] δείκτη αναφοράς προϊόντος και σχετίζονται με την παραγωγή ή την εισαγωγή από εγκατάσταση ή άλλη οντότητα υπαγόμενη στο σύστημα της Ένωσης, ή και τα δύο, μετρήσιμης θερμότητας, που είτε:

- καταναλώνεται εντός των ορίων της εγκατάστασης για την παραγωγή προϊόντων, για την παραγωγή άλλης μηχανικής ενέργειας πλην της χρησιμοποιούμενης για ηλεκτροπαραγωγή, και για θέρμανση ή ψύξη, με εξαίρεση την κατανάλωση για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, είτε
- εξάγεται σε εγκατάσταση ή άλλη οντότητα μη υπαγόμενη στο σύστημα της Ένωσης, εξαιρούμενων των εξαγωγών για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

[...]».

Η απόφαση 2013/448/ΕΕ

12 Οι αιτιολογικές σκέψεις 16 και 17 της απόφασεως 2013/448/ΕΕ της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τα εθνικά μέτρα εφαρμογής για τη μεταβατική δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/87 (ΕΕ 2013, L 240, σ. 27), έχουν ως εξής:

«(16) Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι ο κατάλογος των εγκαταστάσεων που περιέχεται στα γερμανικά [εθνικά μέτρα εφαρμογής] είναι ελλιπής και, κατά συνέπεια, αντιβαίνει στο άρθρο 11 παράγραφος 1 της οδηγίας [2003/87]. Ο κατάλογος αυτός δεν περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις που παράγουν πολυμερή, και ιδίως τα S-PVC [πολυβινυλοχλωρίδιο (PVC) εναιωρήματος] και E-PVC [πολυβινυλοχλωρίδιο γαλακτώματος], καθώς και το μονομερές βινυλοχλωρίδιο (VCM) με τις ποσότητες των δικαιωμάτων που προορίζονται να κατανεμηθούν σε καθεμία από αυτές τις εγκαταστάσεις οι οποίες βρίσκονται εντός της γερμανικής επικράτειας, για τις οποίες ισχύει η εν λόγω οδηγία και οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 5.1 των κατευθυντήριων γραμμών [της Επιτροπής] σχετικά με την ερμηνεία του παραρτήματος I της οδηγίας [2003/87], τις οποίες ενέκρινε η επιτροπή κλιματικής αλλαγής στις 18 Μαρτίου 2010. Σχετικά με αυτό το θέμα, η Επιτροπή γνωρίζει την άποψη που προέβαλε η Γερμανία, σύμφωνα με την οποία η παραγωγή πολυμερών, και ιδίως των S-PVC και E-PVC, καθώς και του μονομερούς βινυλοχλωριδίου (VCM), δεν καλύπτεται από το παράρτημα I της οδηγίας [2003/87]. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πολυμερή, συμπεριλαμβανομένων των S-PVC, E-PVC και VCM, πληρούν τον ορισμό της αντίστοιχης δραστηριότητας (παραγωγή χύδην οργανικών χημικών ουσιών) που περιέχεται στο παράρτημα I της οδηγίας [2003/87]. Ως εκ τούτου, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους βιομηχανικούς κλάδους, συνάχθηκαν αντίστοιχοι δείκτες αναφοράς προϊόντος για τα S-PVC και E-PVC, καθώς και για το VCM, οι οποίοι ορίζονται στο παράρτημα I της απόφασης [2011/278].

(17) Η Επιτροπή σημειώνει ότι το γεγονός ότι ο γερμανικός κατάλογος εγκαταστάσεων είναι ελλιπής έχει αδικαιολόγητες επιπτώσεις ως προς την κατανομή με βάση την υποεγκατάσταση [με] δείκτη αναφοράς θερμότητας όσον αφορά τις εγκαταστάσεις που αναφέρονται στο παράρτημα I σημείο E της παρούσας απόφασης και οι οποίες εξάγουν θερμότητα σε εγκαταστάσεις που παράγουν χύδην οργανικές χημικές ουσίες. Αν και μόνο οι εξαγωγές θερμότητας σε εγκαταστάσεις ή άλλες οντότητες που δεν καλύπτονται από την οδηγία [2003/87] συνεπάγονται δωρεάν κατανομή με

βάση την υποεγκατάσταση [με] δείκτη αναφοράς θερμότητας, στα γερμανικά [εθνικά μέτρα εφαρμογής], οι εξαγωγές θερμότητας σε εγκαταστάσεις που διενεργούν δραστηριότητες οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος I της οδηγίας [2003/87] λαμβάνονται υπόψη για την κατανομή στις εγκαταστάσεις που περιέχονται στο παράρτημα I σημείο E της παρούσας απόφασης. Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες κατανομές στις εγκαταστάσεις που περιέχονται στο παράρτημα I σημείο E δεν συμφωνούν με τους κανόνες κατανομής. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εγείρει αντιρρήσεις ως προς την κατανομή στις εγκαταστάσεις που περιέχονται στο παράρτημα I σημείο E της παρούσας απόφασης.»

- 13 Το άρθρο 1 της αποφάσεως 2013/448 ορίζει τα εξής:

«1. Η εγγραφή των εγκαταστάσεων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της παρούσας απόφασης στους καταλόγους εγκαταστάσεων που καλύπτονται από την οδηγία [2003/87] και οι οποίοι υποβάλλονται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 της οδηγίας [2003/87], καθώς και οι αντίστοιχες προκαταρκτικές συνολικές ετήσιες ποσότητες δικαιωμάτων εκπομπής που πρόκειται να κατανεμηθούν δωρεάν στις εν λόγω εγκαταστάσεις, απορρίπτονται.

2. [...]

Δεν εγείρονται αντιρρήσεις σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος τροποποιήσει τις προκαταρκτικές συνολικές ετήσιες ποσότητες δικαιωμάτων εκπομπής που πρόκειται να κατανεμηθούν δωρεάν στις εγκαταστάσεις εντός της επικράτειάς του οι οποίες περιλαμβάνονται στους καταλόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα I σημείο E της παρούσας απόφασης, πριν από τον καθορισμό της τελικής συνολικής ετήσιας ποσότητας για κάθε έτος από το 2013 έως το 2020 σύμφωνα με [την απόφαση 2011/278], στον βαθμό που η τροποποίηση συνίσταται στον αποκλεισμό τυχόν κατανομής για εξαγωγή θερμότητας σε εγκαταστάσεις που παράγουν πολυμερή, όπως τα S-PVC και E-PVC, καθώς και το VCM.

[...]»

- 14 Το σημείο E του παραρτήματος I της αποφάσεως αυτής παραθέτει πέντε εγκαταστάσεις υποβληθείσες με τα γερμανικά εθνικά μέτρα εφαρμογής, μεταξύ των οποίων και η εγκατάσταση της Dow Deutschland Anlagengesellschaft, οι οποίες υπόκεινται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής και παρέχουν θερμότητα αποκλειστικώς σε εγκαταστάσεις πολυμερισμού.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 601/2012

- 15 Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87 (ΕΕ 2012, L 181, σ. 30), που φέρει τον τίτλο «Πληρότητα», ορίζει τα εξής:

«Η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων πρέπει να είναι πλήρεις και να καλύπτουν όλες τις εκπομπές διεργασίας και καύσης από όλες τις πηγές εκπομπών και ροές πηγής που ανήκουν σε δραστηριότητες οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα I της οδηγίας [2003/87] [...], καθώς και όλα τα αέρια θερμοκηπίου που έχουν καθοριστεί σε σχέση με τις εν λόγω δραστηριότητες, ταυτόχρονα δε να αποτρέπουν τις διπλοεγγραφές.

[...]»

- 16 Το άρθρο 49 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Μεταφερόμενο CO₂», περιέχει, στην παράγραφο 1, τις ακόλουθες διατάξεις:

«Ο φορέας εκμετάλλευσης αφαιρεί από τις εκπομπές της εγκατάστασης κάθε ποσότητα CO₂ προερχόμενη από άνθρακα ορυκτής προέλευσης στις δραστηριότητες που υπάγονται στο παράρτημα I της οδηγίας [2003/87], η οποία δεν εκπέμπεται από την εγκατάσταση, αλλά μεταφέρεται εκτός αυτής σε ένα από τα ακόλουθα:

- α) σε εγκατάσταση δέσμευσης με σκοπό τη μεταφορά και μακροχρόνια αποθήκευση σε τόπο αποθήκευσης εντός γεωλογικού σχηματισμού, αδειοδοτημένο βάσει της οδηγίας 2009/31/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/EOK του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK και 2008/1/EK, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 (ΕΕ 2009, L 140, σ. 114)]·
- β) σε δίκτυο μεταφοράς με σκοπό τη μακροχρόνια αποθήκευση σε τόπο αποθήκευσης εντός γεωλογικού σχηματισμού, αδειοδοτημένο βάσει της οδηγίας [2009/31]·
- γ) σε τόπο αποθήκευσης αδειοδοτημένο βάσει της οδηγίας [2009/31] με σκοπό τη μακροχρόνια αποθήκευση εντός γεωλογικού σχηματισμού.

Για κάθε άλλη μεταφορά CO₂ εκτός της εγκατάστασης, δεν επιτρέπεται αφαίρεση CO₂ από τις εκπομπές της εγκατάστασης.»

- 17 Το παράρτημα IV του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ειδικές κατά δραστηριότητα μέθοδοι παρακολούθησης που αφορούν εγκαταστάσεις (άρθρο 20, παράγραφος 2)», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες διατάξεις:

«1 Ειδικοί κανόνες παρακολούθησης για τις εκπομπές από διεργασίες καύσης

A) Πεδίο εφαρμογής

[...]

[...] [Οι φορείς εκμετάλλευσης] [κ]αταλογίζουν στην εγκατάσταση όλες τις εκπομπές από την καύση καυσίμων στην εγκατάσταση, ανεξαρτήτως των εξαγωγών θερμότητας ή ηλεκτρικής ενέργειας προς άλλες εγκαταστάσεις. Δεν καταλογίζουν στην εγκατάσταση εισαγωγής τις εκπομπές που συνδέονται με την παραγωγή θερμότητας ή ηλεκτρικής ενέργειας εισαγόμενης από άλλες εγκαταστάσεις.

[...]»

Το γερμανικό δίκαιο

- 18 Το άρθρο 2 του Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz (νόμου για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου), της 21ης Ιουλίου 2011 (*BGBI. I S. 1475*, στο εξής: TEHG), που φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«(1) Ο παρών νόμος εφαρμόζεται στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα 1, μέρος 2, οι οποίες προκύπτουν από τις εκεί παρατιθέμενες δραστηριότητες. Ο παρών νόμος ισχύει για τις εγκαταστάσεις που διαλαμβάνονται στο παράρτημα 1, μέρος 2, ακόμη και όταν αυτές συνιστούν τμήματα ή βοηθητικές εγκαταστάσεις μιας μη παρατιθέμενης στο παράρτημα 1, μέρος 2, εγκαταστάσεως.

[...]»

- 19 Το άρθρο 9 του TEHG, που φέρει τον τίτλο «Δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων σε φορείς εκμεταλλεύσεως εγκαταστάσεων», προβλέπει τα εξής:

«(1) Στους φορείς εκμεταλλεύσεως εγκαταστάσεων κατανέμονται δωρεάν δικαιώματα με βάση τις αρχές του άρθρου 10α [...] της [οδηγίας 2003/87], όπως αυτή τροποποιείται κάθε φορά, και της αποφάσεως [2011/278].

[...]»

- 20 Το παράρτημα 1, μέρος 2, σημείο 27, του TEHG αναφέρεται στις «εγκαταστάσεις παραγωγής βασικών οργανικών χημικών προϊόντων (αλκένια και χλωριωμένα αλκένια· αλκίνια· αρωματικά και αλκυλιωμένα αρωματικά· φαινόλες, αλκοόλες· αλδεΐδες, κετόνες· καρβοξυλικά οξέα· δικαρβοξυλικά οξέα· καρβοξυλικοί ανυδρίτες και τερεφθαλικό διμεθύλιο εποξειδία· οξικό βινύλιο· ακρυλονιτρίλιο· καπρολακτάμη και μελαμίνη) με παραγωγική δυναμικότητα άνω των 100 τόνων ημερησίως».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 21 Η Trinseo εκμεταλλεύεται μια εγκατάσταση παραγωγής πολυκαρβονικού με εγκεκριμένη παραγωγική δυναμικότητα άνω των 100 τόνων ημερησίως. Η εγκατάσταση αυτή προμηθεύεται τον ατμό που είναι αναγκαίος για την παραγωγή από εργοστάσιο το οποίο εκμεταλλεύεται, στην ίδια θέση, μια άλλη εταιρία, η Dow Deutschland Anlagengesellschaft, η οποία υπόκειται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής που έχει θεσπιστεί από την οδηγία 2003/87.
- 22 Στις 23 Ιανουαρίου 2012, η Trinseo ζήτησε από την Deutsche Emissionshandelsstelle (γερμανική υπηρεσία για την πώληση δικαιωμάτων εκπομπής) (στο εξής: DEHSt) να τύχει δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής για την εν λόγω εγκατάσταση όσον αφορά την περίοδο εμπορίας 2013-2020.
- 23 Με απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2014, η DEHSt απέρριψε την ως άνω αίτηση με το αιτιολογικό ότι το πολυκαρβονικό δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο ουσιών και ομάδων ουσιών που παρατίθεται στο παράρτημα 1, μέρος 2, σημείο 27, του TEHG, με συνέπεια η εν λόγω εγκατάσταση να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του TEHG.
- 24 Η διοικητική ένσταση της Trinseo κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε από την DEHSt για τον ίδιο λόγο.
- 25 Στις 2 Οκτωβρίου 2015, η Trinseo προσέφυγε κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Verwaltungsgericht Berlin (διοικητικού πρωτοδικείου Βερολίνου, Γερμανία).

- 26 Προς στήριξη της προσφυγής, η Trinseo υποστηρίζει ότι, κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 2003/87, σε συνδυασμό με το παράρτημα I της οδηγίας αυτής, στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτει κάθε δραστηριότητα παραγωγής χύδην οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξειδωση ή με παρόμοιες διεργασίες, χωρίς περιορισμό σε συγκεκριμένες ουσίες.
- 27 Συναφώς, η Trinseo τονίζει ότι τόσο από το από 18 Μαρτίου 2010 έγγραφο της Επιτροπής που φέρει τον τίτλο «Guidance on Interpretation of Annex I of the [Directive 2003/87] (excl. aviation activities)» [«Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ερμηνεία του παραρτήματος I της οδηγίας [2003/87] (πλην των αεροπορικών δραστηριοτήτων)»] όσο και από την αιτιολογική σκέψη 16 της αποφάσεως 2013/448 προκύπτει ότι η παραγωγή πολυμερών εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87. Δυνάμει δε της αποφάσεως 2011/278, όταν μια εγκατάσταση η οποία υπόκειται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής παρέχει θερμότητα σε άλλη εγκατάσταση υποκείμενη στο σύστημα αυτό, η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής πρέπει να γίνει στη δεύτερη εγκατάσταση, δεδομένου άλλωστε ότι η απόφαση 2013/448 απαγορεύει την κατανομή των δικαιωμάτων αυτών στην πρώτη εγκατάσταση. Δεδομένου ότι το παράρτημα 1, μέρος 2, σημείο 27, του TEHG δεν μεταφέρει ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 2003/87, η Trinseo μπορεί να επικαλεστεί δικαίωμα σε δωρεάν κατανομή τέτοιων δικαιωμάτων, το οποίο αντλεί απευθείας από την οδηγία.
- 28 Η DEHSt υποστηρίζει αντιθέτως ότι η οδηγία 2003/87 δεν επιβάλλει υποχρέωση να ενταχθούν οι εγκαταστάσεις πολυμερισμού στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής. Εξάλλου, το γεγονός ότι η οδηγία αυτή καταρχήν συνεπάγεται μια επιβάρυνση για όλους τους φορείς εκμεταλλεύσεως εγκαταστάσεων αποτελεί επιχείρημα κατά της άμεσης εφαρμογής της.
- 29 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Verwaltungsgericht Berlin (διοικητικό πρωτοδικείο Βερολίνου) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το άρθρο 1 σε συνδυασμό με το παράρτημα I της οδηγίας [2003/87] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η παραγωγή πολυμερών και ιδίως του πολυμερούς πολυκαρβονικού σε εγκαταστάσεις με παραγωγική δυναμικότητα άνω των 100 τόνων ημερησίως εμπίπτει στη μνημονευόμενη στο εν λόγω παράρτημα δραστηριότητα της παραγωγής βασικών οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξειδωση ή με παρόμοιες διεργασίες;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: έχει ο φορέας εκμεταλλεύσεως τέτοιας εγκαταστάσεως δικαίωμα σε κατανομή δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής κατ' άμεση εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας [2003/87] και της αποφάσεως [2011/278], όταν η κατανομή δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής αποκλείεται βάσει του εθνικού δικαίου απλώς και μόνο για τον λόγο ότι το οικείο κράτος μέλος δεν έχει περιλάβει τις εγκαταστάσεις παραγωγής πολυμερών στο πεδίο εφαρμογής του εθνικού νόμου που μεταφέρει την οδηγία [2003/87] στην εθνική έννομη τάξη και για τον συγκεκριμένο λόγο και μόνο οι εγκαταστάσεις αυτές δεν συμμετέχουν στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής;»

Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

- 30 Μετά την ανάπτυξη των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, η Trinseo, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Δεκεμβρίου 2017, ζήτησε να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας. Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, η Trinseo προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι ο γενικός εισαγγελέας δεν έλαβε υπόψη στις προτάσεις του ορισμένα στοιχεία του εθνικού δικαίου σχετικά με τη δωρεάν χορήγηση δικαιωμάτων εκπομπής στις εγκαταστάσεις που δεν εκπέμπουν CO₂, τα οποία χρίζουν διεξαγωγής κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως.

- 31 Υπενθυμίζεται ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των ενδιαφερομένων να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (απόφαση Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 32 Δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 25).
- 33 Κατά συνέπεια, η διαφωνία διαδίκου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας σε αυτές, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 26).
- 34 Πάντως, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή, ακόμη, ότι η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος που δεν έχει συζητηθεί μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων (απόφαση της 29ης Απριλίου 2015, Nordzucker, C-148/14, EU:C:2015:287, σκέψη 24).
- 35 Τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Ειδικότερα, όπως οι λοιποί ενδιαφερόμενοι που συμμετείχαν στην παρούσα διαδικασία, η Trinseo εξέθεσε, τόσο κατά το γραπτό όσο και κατά το προφορικό στάδιο της διαδικασίας, όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που έκρινε χρήσιμα προκειμένου να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, ιδίως όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87, όπως τούτο προκύπτει από το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, καθώς και το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των αποφάσεων 2011/278 και 2013/448 σχετικά με τη δωρεάν χορήγηση δικαιωμάτων εκπομπής. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κρίνει, έχοντας ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί και ότι τα στοιχεία αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο της ενώπιόν του διεξαχθείσας συζήτησης.
- 36 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 37 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/87 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών και ιδίως του πολυμερούς πολυκαρβονικού, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προμηθεύεται την αναγκαία για την παραγωγή αυτή θερμότητα από τρίτη εγκατάσταση, εμπίπτει στην κατά την έννοια του παραρτήματος I της ως άνω οδηγίας δραστηριότητα της «παραγωγής βασικών οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξείδωση ή με παρόμοιες διεργασίες», ούτως ώστε να πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του θεσπισθέντος από την οδηγία αυτή συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής.
- 38 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό υποβάλλεται στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς που ανέκυψε κατόπιν της αρνήσεως των αρμόδιων εθνικών αρχών να κατανεύμουν δωρεάν δικαιώματα εκπομπής σε μια τέτοια εγκατάσταση για την περίοδο εμπορίας 2013-2020.

- 39 Υπενθυμίζεται προεισαγωγικώς ότι σκοπός της οδηγίας 2003/87 είναι να θεσπίσει σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής το οποίο αποβλέπει στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα σε επίπεδο που να εμποδίζει κάθε επικίνδυνη ανθρωπογενή διατάραξη του κλιματικού συστήματος με απώτερο σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2017, ArcelorMittal Rodange et Schifflange, C-321/15, EU:C:2017:179, σκέψη 24).
- 40 Το σύστημα αυτό στηρίζεται σε μια οικονομικού χαρακτήρα λογική, η οποία παρακινεί κάθε μετέχοντα σε αυτό να εκπέμπει ποσότητα αερίων θερμοκηπίου μικρότερη από εκείνη που αντιστοιχεί στα δικαιώματα που του είχαν αρχικώς χορηγηθεί, προκειμένου να μεταβιβάσει το πλεόνασμα σε άλλον μετέχοντα ο οποίος έχει παραγάγει ποσότητα εκπομπών υπερβαίνουσα τα χορηγηθέντα σε αυτόν δικαιώματα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2017, ArcelorMittal Rodange et Schifflange, C-321/15, EU:C:2017:179, σκέψη 22).
- 41 Ειδικότερα, σκοπός της οδηγίας 2003/87 είναι να μειωθούν, έως το 2020, οι συνολικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου της Ένωσης τουλάχιστον κατά 20 % σε σχέση με τα επίπεδα του έτους 1990, με αποτελεσματικό τρόπο από πλευράς κόστους (απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, σκέψη 23).
- 42 Η οδηγία 2003/87, κατά το άρθρο της 2, παράγραφος 1, που ορίζει το πεδίο εφαρμογής της, εφαρμόζεται στις «εκπομπές από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι», το οποίο παραθέτει, μεταξύ άλλων, ως εκπομπή CO₂, την «[π]αραγωγή χύδην οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξειδωση ή με παρόμοιες διεργασίες, παραγωγικού δυναμικού άνω των 100 τόνων την ημέρα».
- 43 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του προδικαστικού ερωτήματος, η επίμαχη στην κύρια δίκη εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών υπερβαίνει το προβλεπόμενο στο παράρτημα αυτό κατώφλι παραγωγικής δυναμικότητας.
- 44 Ενώ όμως η Trinseo και η Επιτροπή προβάλλουν ότι τα πολυμερή μπορούν να θεωρούνται ως «χύδην οργανικά χημικά προϊόντα» τα οποία κατασκευάζονται με «παρόμοια διεργασία» προς την πυρόλυση, την αναμόρφωση ή την οξειδωση, κατά την έννοια του εν λόγω παραρτήματος, η Ομοσπονδιακή Αρχή Περιβάλλοντος και η Γερμανική και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι το συγκεκριμένο είδος εγκαταστάσεως δεν πληροί τις ως άνω προϋποθέσεις, δεδομένου ότι, αφενός, τα πολυμερή συνιστούν τελικά προϊόντα και όχι ενδιάμεσα προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων και ότι, αφετέρου, η διεργασία του πολυμερισμού δεν παρουσιάζει χαρακτηριστικά παρόμοια προς την πυρόλυση, την αναμόρφωση ή την οξειδωση.
- 45 Επισημαίνεται όμως εξ αρχής ότι, κατά το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/87, οι δραστηριότητες που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της οδηγίας αυτής εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της και, ως εκ τούτου, στο θεσπισθέν από την εν λόγω οδηγία σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής μόνον εφόσον παράγουν «εκπομπές» αερίων θερμοκηπίου απαριθμούμενων στο παράρτημα ΙΙ της εν λόγω οδηγίας.
- 46 Επομένως, προκειμένου να κριθεί αν μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87, πρέπει καταρχάς να εξακριβωθεί, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, αν η εγκατάσταση αυτή ασκεί δραστηριότητες οι οποίες παράγουν τέτοιες «εκπομπές».
- 47 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/87, οι «εκπομπές», για τους σκοπούς της οδηγίας, νοούνται ως η απελευθέρωση στην ατμόσφαιρα αερίων θερμοκηπίου από πηγές μιας εγκατάστασης.

- 48 Από αυτό καθεαυτό το γράμμα της ως άνω διατάξεως προκύπτει επομένως ότι η κατά την έννοιά της «εκπομπή» προϋποθέτει την απελευθέρωση στην ατμόσφαιρα ενός αερίου θερμοκηπίου από μια εγκατάσταση (απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2017, Schaefer Kalk, C-460/15, EU:C:2017:29, σκέψη 32).
- 49 Εν προκειμένω, προκύπτει από τα υποβληθέντα στο Δικαστήριο στοιχεία, δεν αμφισβητείται δε από κανέναν από τους ενδιαφερομένους που μετείχαν στην παρούσα διαδικασία, ότι μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προμηθεύεται την αναγκαία για τον πολυμερισμό θερμότητα από τρίτη εγκατάσταση δεν απελευθερώνει η ίδια στην ατμόσφαιρα CO₂, δεδομένου ότι μόνον η παραγωγή θερμότητας από την τρίτη αυτή εγκατάσταση συνεπάγεται μια τέτοια απελευθέρωση CO₂. Ειδικότερα, η διεργασία του πολυμερισμού δεν απελευθερώνει CO₂, δεδομένου ότι ο άνθρακας, όπως διευκρίνισε η Ολλανδική Κυβέρνηση, είναι ακριβώς αναγκαίος για την παραγωγή πολυμερών, όπως είναι το πολυμερές πολυκαρβονικό.
- 50 Συνεπώς, η παραγωγή πολυμερών από εγκατάσταση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία δεν πραγματοποιεί κατά τρόπο ενσωματωμένο την παραγωγή της αναγκαίας για τον πολυμερισμό θερμότητας, δεν παράγει άμεσες εκπομπές CO₂.
- 51 Ελλείπει όμως τέτοιων εκπομπών, μια δραστηριότητα, έστω και αν παρατίθεται στο παράρτημα I της οδηγίας 2003/87, δεν μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω οδηγίας και, ως εκ τούτου, στο θεσπισθέν από αυτή σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής.
- 52 Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από τον υπομνησθέντα στις σκέψεις 39 έως 41 της παρούσας αποφάσεως σκοπό της οδηγίας, ο οποίος έγκειται στο να παρακινηθούν οι εγκαταστάσεις οι οποίες υπόκεινται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής να μειώσουν τις εκπομπές τους αερίων θερμοκηπίου ώστε να μπορέσουν να μεταβιβάσουν το πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπής σε άλλη υποκείμενη στο σύστημα αυτό εγκατάσταση. Ειδικότερα, εφόσον οι εγκαταστάσεις παραγωγής πολυμερών δεν παράγουν αφεαυτών άμεσες εκπομπές CO₂, οι φορείς εκμεταλλεύσεως των εγκαταστάσεων αυτών δεν μπορούν να παρακινηθούν σε μείωση των εκπομπών τους αερίων θερμοκηπίου μέσω της χορηγήσεως δικαιωμάτων εκπομπής.
- 53 Η Trinseo και η Επιτροπή υποστηρίζουν πάντως ότι οι εκπομπές από την παραγωγή πολυμερών πρέπει να συμπεριλάβουν τις «έμμεσες» εκπομπές που προκύπτουν από την παραγωγή θερμότητας από την τρίτη εγκατάσταση η οποία παρέχει τη θερμότητα αυτή για τους σκοπούς του πολυμερισμού. Η προσέγγιση αυτή είναι σύμφωνη προς τον σκοπό της οδηγίας 2003/87, καθόσον παρέχει τη δυνατότητα να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις για τη μείωση της καταναλώσεως ενέργειας. Η ως άνω προσέγγιση επιβεβαιώνεται ακόμη από το άρθρο 10α της ως άνω οδηγίας καθώς και από το άρθρο 3, στοιχείο γ', και τις αιτιολογικές σκέψεις 6 και 21 της αποφάσεως 2011/278, οι οποίες προβλέπουν τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής στην εγκατάσταση η οποία χρησιμοποιεί τη θερμότητα και όχι σε εκείνη η οποία την παράγει. Ειδικότερα, από το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2013/448, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το σημείο E του παραρτήματος I της αποφάσεως αυτής υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 16 και 17 της εν λόγω αποφάσεως, προκύπτει ότι η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής πρέπει να γίνεται στις εγκαταστάσεις πολυμερισμού και όχι στον προμηθευτή θερμότητας. Το παράρτημα I της αποφάσεως 2011/278 καθορίζει άλλωστε δείκτες αναφοράς για προϊόντα τα οποία κατασκευάζονται αποκλειστικώς σε αυτό το είδος εγκαταστάσεως.
- 54 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί όμως να γίνει δεκτή.
- 55 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 47 και 48 της παρούσας αποφάσεως, οι «εκπομπές» στις οποίες, κατά το γράμμα του άρθρου 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/87, έχει εφαρμογή η οδηγία αυτή, είναι αποκλειστικώς οι εκπομπές εκείνες οι οποίες συνεπάγονται την απελευθέρωση αερίων θερμοκηπίου από πηγές μιας εγκατάστασης.

- 56 Όσον αφορά όμως τις εκπομπές CO₂ οι οποίες προκύπτουν από την παραγωγή θερμότητας, το παράρτημα I της οδηγίας 2003/87 προβλέπει ότι οι εκπομπές αυτές καλύπτονται στο μέτρο που εμπίπτουν στη δραστηριότητα της καύσεως καυσίμων «σε εγκαταστάσεις με συνολική ονομαστική θερμική κατανάλωση άνω των 20 MW».
- 57 Από την ως άνω διάταξη συνάγεται επομένως σαφώς ότι μόνον οι εκπομπές που προκύπτουν άμεσα από τη δραστηριότητα της εγκαταστάσεως η οποία παράγει η ίδια τη θερμότητα μπορούν να ληφθούν υπόψη προκειμένου να κριθεί αν η δραστηριότητα αυτή εμπίπτει στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής.
- 58 Συνεπώς, οι εκπομπές CO₂ οι οποίες προκύπτουν από τη δραστηριότητα παραγωγής θερμότητας δικαιολογούν την υπαγωγή στο σύστημα αυτό μόνο των εγκαταστάσεων που αποτελούν την πηγή των ως άνω εκπομπών, όπως είναι, εν προκειμένω, η τρίτη εγκατάσταση η οποία προμηθεύει θερμότητα στην επίμαχη στην κύρια δίκη εγκατάσταση.
- 59 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το παράρτημα IV του κανονισμού 601/2012, του οποίου το σημείο 1, τμήμα A, δεύτερο εδάφιο, προβλέπει ρητώς ότι «[οι φορείς εκμετάλλευσης] [κ]αταλογίζουν στην εγκατάσταση όλες τις εκπομπές από την καύση καυσίμων στην εγκατάσταση, ανεξαρτήτως των εξαγωγών θερμότητας ή ηλεκτρικής ενέργειας προς άλλες εγκαταστάσεις. Δεν καταλογίζουν στην εγκατάσταση εισαγωγής τις εκπομπές που συνδέονται με την παραγωγή θερμότητας ή ηλεκτρικής ενέργειας εισαγόμενης από άλλες εγκαταστάσεις».
- 60 Από τη διατύπωση αυτή προκύπτει επομένως σαφώς ότι οι φορείς εκμετάλλευσης οι οποίοι εισάγουν θερμότητα προερχόμενη από τρίτη εγκατάσταση δεν μπορούν να επικαλεστούν τις εκπομπές της τρίτης αυτής εγκαταστάσεως.
- 61 Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 50 και 51 των προτάσεών του, θα συνεπαγόταν αναπόφευκτα κίνδυνο διπλοεγγραφής των εκπομπών, δεδομένου ότι αυτές θα έπρεπε να δηλώνονται τόσο από τον παραγωγό θερμότητας ως άμεσες εκπομπές όσο και από τον χρήστη της θερμότητας ως έμμεσες εκπομπές.
- 62 Πλην όμως η διπλοεγγραφή αυτή όχι μόνο θα αντέβαινε στο άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 601/2012, αλλά επιπλέον θα έθιγε, αφ' ης στιγμής οι εκπομπές που θα συνδέονταν με την παραγωγή θερμότητας από εγκατάσταση η οποία παράγει τη δική της θερμότητα κατά τρόπο ενσωματωμένο δεν θα έπρεπε να δηλώνονται παρά μόνο μια φορά, τη διαφύλαξη των συνθηκών του ανταγωνισμού, η οποία συνιστά έναν από τους επιμέρους σκοπούς του συστήματος που καθιερώνει η οδηγία 2003/87 (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2016, DK Recycling und Roheisen κατά Επιτροπής, C-540/14 P, EU:C:2016:469, σκέψη 50).
- 63 Ακόμη, επιβάλλεται η διαπίστωση, στην οποία προέβη και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 52 και 53 των προτάσεών του, ότι, ενώ το άρθρο 49, παράγραφος 1, του κανονισμού 601/2012 προβλέπει μηχανισμό μεταφοράς CO₂ στις τρεις περιπτώσεις τις οποίες απαριθμεί, το σύστημα που καθιερώνει η οδηγία 2003/87 αντιθέτως δεν προβλέπει γενικό μηχανισμό που να επιτρέπει στους παραγωγούς θερμότητας να μεταφέρουν εκπομπές CO₂ στον χρήστη της θερμότητας, ούτε περιλαμβάνει διατάξεις για τη ρύθμιση του ζητήματος της τυχόν κατανομής των εκπομπών αυτών μεταξύ των διαφόρων, ενδεχομένως διαδοχικών, χρηστών της θερμότητας.
- 64 Ασφαλώς, όπως υποστηρίζουν η Trinseo και η Επιτροπή, δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο η χορήγηση δικαιωμάτων εκπομπής στον φορέα εκμεταλλεύσεως μιας εγκαταστάσεως παραγωγής πολυμερών, ο οποίος προμηθεύεται την αναγκαία για την παραγωγή αυτή θερμότητα από τρίτη εγκατάσταση, να παρακινήσει τον εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικότερες τεχνικές προκειμένου να βελτιώσει την ενεργειακή απόδοσή του, ιδίως διά της μείωσης των αναγκών του σε

καύσιμα. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή προβλέπει, στην αιτιολογική σκέψη 21 της αποφάσεως 2011/278, ότι τα δωρεάν κατανεμόμενα δικαιώματα εκπομπής πρέπει να κατανέμονται στον καταναλωτή θερμότητας.

- 65 Εντούτοις, όπως ορθώς τόνισε η Ολλανδική Κυβέρνηση, ένα τέτοιο όφελος όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη συμπερίληψη στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής δραστηριοτήτων οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.
- 66 Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται ούτε από τους κανόνες οι οποίοι έχουν προβλεφθεί από τον νομοθέτη της Ένωσης για τη δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής.
- 67 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η κατανομή των δωρεάν αυτών δικαιωμάτων εκπομπής εντάσσεται, σύμφωνα με το άρθρο 10α της οδηγίας 2003/87, σε ένα μεταβατικό καθεστώς το οποίο ισχύει μόνο για τις εγκαταστάσεις οι οποίες ανήκουν σε ορισμένους τομείς δραστηριοτήτων, ενώ άλλωστε η κατανεμόμενη ποσότητα των δικαιωμάτων αυτών μειώνεται βαθμιαίως κατά τη διάρκεια της περιόδου 2013-2020, με στόχο να καταστεί μηδενική το 2027 (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, σκέψη 24, και της 26ης Οκτωβρίου 2016, Yara Suomi κ.λπ., C-506/14, EU:C:2016:799, σκέψη 46).
- 68 Πλην όμως κατανομή τέτοιων δωρεάν δικαιωμάτων μπορεί να γίνει μόνο σε εγκαταστάσεις των οποίων οι δραστηριότητες εμπίπτουν, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/87, στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής. Ειδικότερα, ούτε το άρθρο 10α της ως άνω οδηγίας ούτε οι αποφάσεις 2011/278 και 2013/448 δύνανται να μεταβάλουν το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2017, Schaefer Kalk, C-460/15, EU:C:2017:29, σκέψεις 40 έως 42).
- 69 Άλλωστε, από το γράμμα του άρθρου 3, στοιχείο γ', της αποφάσεως 2011/278 προκύπτει ότι, εφόσον μια εγκατάσταση εξάγει παραγόμενη από αυτήν θερμότητα, πρέπει να της κατανέμονται δωρεάν δικαιώματα εκπομπής για τη θερμότητα αυτή στην περίπτωση που την εξάγει «σε εγκατάσταση ή άλλη οντότητα μη υπαγόμενη στο σύστημα της Ένωσης» (απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, Borealis κ.λπ., C-180/15, EU:C:2016:647, σκέψη 117).
- 70 Αυτό συμβαίνει ακριβώς στην περίπτωση που μια εγκατάσταση η οποία χρησιμοποιεί θερμότητα και η οποία ασκεί δραστηριότητες οι οποίες αυτές καθαυτές δεν παράγουν εκπομπές, κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/87, δεν εμπίπτει στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας.
- 71 Συναφώς, πρέπει να προστεθεί ότι η διαφορετική μεταχείριση την οποία συνεπάγεται το γεγονός ότι μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών η οποία παράγει κατά τρόπο ενσωματωμένο την αναγκαία για την παραγωγή αυτή θερμότητα, σε αντίθεση με εγκατάσταση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προμηθεύεται τη θερμότητα αυτή από τρίτη εγκατάσταση, περιλαμβάνεται, ως εμπίπτουσα στη δραστηριότητα της κατά την έννοια του παραρτήματος I της οδηγίας 2003/87 «καύσεως καυσίμων», στο σύστημα εμπορίας των δικαιωμάτων εκπομπής ουδόλως συνιστά δυσμενή διάκριση. Ειδικότερα, δεδομένου του υπομνησθέντος στις σκέψεις 39 έως 41 της παρούσας αποφάσεως σκοπού της οδηγίας 2003/87, υφίσταται αντικειμενική διαφορά μεταξύ μιας εγκαταστάσεως της οποίας οι δραστηριότητες παράγουν εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα και μιας εγκαταστάσεως της οποίας οι δραστηριότητες δεν παράγουν τέτοιες εκπομπές (βλ. υπ' αυτήν την έννοια, μεταξύ άλλων, απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2017, Schaefer Kalk, C-460/15, EU:C:2017:29, σκέψη 47).
- 72 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, ως προς την οποία δεν αμφισβητείται ότι ασκεί δραστηριότητες οι οποίες δεν παράγουν άμεσες εκπομπές CO₂, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

- 73 Κατά συνέπεια, μια τέτοια εγκατάσταση, χωρίς να απαιτείται να εξετασθεί κατά πόσον ασκεί δραστηριότητα «παραγωγής βασικών οργανικών χημικών προϊόντων με πυρόλυση, αναμόρφωση, μερική ή πλήρη οξειδωση ή με παρόμοιες διεργασίες», κατά την έννοια του παραρτήματος I της οδηγίας 2003/87, δεν εμπίπτει στο θεσπισθέν από την οδηγία αυτή σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής.
- 74 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/87 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών και ιδίως του πολυμερούς πολυκαρβονικού, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προμηθεύεται την αναγκαία για την παραγωγή αυτή θερμότητα από τρίτη εγκατάσταση, δεν εμπίπτει στο θεσπισθέν από την οδηγία αυτή σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, εφόσον δεν παράγει άμεσες εκπομπές CO₂.
- 75 Δεδομένης της απαντήσεως αυτής, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

Επί του περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως

- 76 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Γερμανική Κυβέρνηση ζήτησε από το Δικαστήριο να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της παρούσας αποφάσεως τόσο για την περίπτωση που θα απαντούσε καταφατικά όσο και για σε περίπτωση που θα απαντούσε αρνητικά στο πρώτο ερώτημα.
- 77 Διαπιστώνεται όμως ότι η Γερμανική Κυβέρνηση δεν παρέσχε συγκεκριμένα στοιχεία ικανά να δικαιολογήσουν το αίτημα αυτό.
- 78 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν συντρέχει λόγος να περιοριστούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της παρούσας αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 79 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μια εγκατάσταση παραγωγής πολυμερών και ιδίως του πολυμερούς πολυκαρβονικού, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προμηθεύεται την αναγκαία για την παραγωγή αυτή θερμότητα από τρίτη εγκατάσταση, δεν εμπίπτει στο θεσπισθέν από την οδηγία αυτή σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, εφόσον δεν παράγει άμεσες εκπομπές CO₂.

(υπογραφές)